

Lietuvos kaimo plėtros 2007-2013 metų programos
priemonės „Profesinio mokymo ir informavimo veikla“
veiklos srities „Žemės ir miškų ūkio veiklos ir žemės ūkio produktų perdirbimo ūkyje mokslo žinių
ir inovacinės praktikos sklaida“
projekto

„Inovatyvių reprodukcinių ir veislinio prieauglio auginimo technologijų diegimas Lietuvos avininkystės ūkiuose“

Nr. 1PM-PV-13-2-008541-PR001

INTENSIVUS AVINUKŲ AUGINIMAS VEISLEI

Nors avys yra nereiklūs gyvūnai, tačiau veislei auginamas prieauglis turi būti gerai šeriamas ir prižiūrimas. Juo labiau, kad Lietuvoje yra aiškiai susiformavusi mėsinės avininkystės kryptis, o avių daugumą sudaro mėsinių veislių avys. Pastarųjų genetinis produktyvumo potencialas išryškėja tik intensyviai šeriant.

Veislinis avinas – bandos garantas

Formuojant ar plečiant avių bandą, svarbu tinkamai parinkti poras. Niekuomet nereikėtų kergti avių su pirmu pasitaikiusiu avinu. Juo labiau – su giminingu avelėms. Patyrę avių augintojai negaili pinigų ir įsigyja tikrai produktyvų aviną iš patikimų veislynų ir su kilmės dokumentais. Taip pat gerą veislinį aviną galima užsiauginti ir patiems. Šiam tikslui reikės atrinkti produktyviausių avių jauniklius, atskirai juos šerti ir prižiūrėti.

Intensyvus auginimas – būtina sąlyga

Greit bręstančių mėsinių veislių avių prieauglį galima būtų kergti tų pačių metų rudenį, jei 7-8 mėn. amžiaus avytės svertų 35-40 kg, o avinukai – 40-50 kg, t. y. pasiektų 60-75 proc. suaugusių avių svorio. O tai yra įmanoma tik perėjus prie intensyvaus ėriukų auginimo būdo (kol kas Lietuvoje dominuoja ekstensyvus auginimas).

Siekiant stimuliuoti ėriukų virškinamojo trakto vystymąsi, jau nuo 7-10 amžiaus dienos patartina duoti smulkaus šieno, o nuo 10-15 dienos – kombinuotojo pašaro. Pirmą mėnesį koncentratų galima sušerti po 50-100 g per dieną, antrą – 100-150 g, trečią – 200-300 g, ketvirtą – 350-400 g, o vėliau – 500-700 g per dieną. Galima naudoti savos gamybos koncentratų arba pirkti jau subalansuotą kombinuotąjį pašarą. Pastebėta, jog iš mikroelementų yra svarbiausi kobaltas ir cinkas, kurie tiesiogiai įtakoja ėriukų augimą ir vystymąsi.

Įrodyta bandymais

LSMU Gyvulininkystės instituto mokslininkai, vykdydami projektą „Inovatyvių reprodukcinių ir veislinio prieauglio auginimo technologijų diegimas Lietuvos avininkystės ūkiuose“, įrengė 3 parodomuosius bandymus skirtinguose avių veislynuose ir tyrė Lietuvos juodgalvių, vietinių šiurkščiavilnių bei Tekselių veislės nujunkytų avinukų augimo spartą, intensyviai juos šeriant 5 mėn.

Biržų rajone ūkininkaujančio J. Milišiūno avių ūkyje buvo atrinkta 50 panašaus amžiaus ir svorio Lietuvos juodgalvių bei 10 Tekselių veislės nujunkytų avinukų ir sudarytos 2 grupės po 30 ėriukų kiekvienoje. Ganykloje į pastatytas specialias ėriukams šėryklas kasdien buvo pilamas pasvertas kombinuotas pašaras (po 400-600 g kiekvienam), kuris buvo 2 rūšių (su mikroelementais ir be jų). Bandymų metu papildomai tyrėme mikroelementų pasisavinimo įtaką avinukų augimui ir sveikatingumui. Vienos grupės ėriukai mikroelementus gavo su kombinuotuoju pašaru, o kitos – per specialų dozatorių su vandeniu, kur buvo didesnis cinko kiekis.

Tokiu pat principu buvo sudarytos dar 2 Lietuvos juodgalvių avinukų grupės (po 50 individų kiekvienoje) UAB „Šeduvos avininkystė“. Tikslai čia ėriukai kombinuotąjį pašarą gaudavo tvarte, o ganėsi aptvaruose šalia avidžių. Abiejuose avių veislynuose gauti labai panašūs rezultatai. Bandymų pradžioje visų grupių Lietuvos juodgalviai avinukai vidutiniškai svėrė po 23-24 kg (Tekseliai – po 26-27 kg), o bandymų pabaigoje – 47-52 kg. Po 8-12 g per dieną greičiau augo tie avinukai, kurie mikroelementus gavo kartu su vandeniu. Todėl bandymų pabaigoje jie svėrė 1,5-2 kg daugiau negu mikroelementus gavę kartu su kombinuotuoju pašaru bendraamžiai. Visų grupių avinukų prieaugiai per parą atskirais amžiaus laikotarpiais svyravo 110-260 g ribose.

Tuo tarpu LSMU Gyvulininkystės instituto Lietuvos vietinių šiurkščiaivilnių avių veislyne parodomajam bandymui atlikti buvo sudarytos 4 nujunkytų avinukų grupės po 9 individus kiekvienoje. Jie ganėsi atskiruose aptvaruose ir papildomai buvo šeriami skirtingai apdorotais koncentratais (po 300-600 g). Nuo saulės, lietaus ir vėjo buvo įrengti nameliai, o koncentratams – šėryklos. Bandymo pradžioje pirmos grupės avinukai svėrė 21 kg, gavo avižų grūdus, per parą priaugo po 72 g ir bandymo pabaigoje svėrė 31,7 kg. Tuo tarpu antros grupės avinukai, pradžioje svėrė 21 kg, gavo traiškytas avižas, kasdien priaugo po 110 g ir bandymo pabaigoje svėrė 37 kg. Į sekančias grupes buvo atrinkti jaunesni ir mažesnio svorio ėriukai. Trečios grupės avinukų svoris siekė 14,3 kg, gavo traiškytas avižas, kasdien priaugo po 128 g ir pasiekė 33,5 kg svorį. Na, o ketvirtos grupės avinukai, pradžioje svėrė 14,5 kg ir gavę kombinuotąjį pašarą, kasdien priaugo po 183 g ir buvo patys sunkiausi (pasiekė 42 kg svorį).

Dr. Birutė Zapasnikienė,

LSMU Gyvulininkystės instituto

Vyresnioji mokslo darbuotoja